

Basniza un skola.

Kristīgas tīzības iepļatīšanahās pirmajās gadu sim-
tenūs pēc Kristus piedzīmīšanas.

Alsins leezineeku asinis ir kristigas drāndses fehla.

(Beigutmß.)

Mums ta grahmata usglabata, kurâ Smirnas draudse scho brees-migo laiku un sawa bislapa Polikarpus pehdigahs dñishwibas deenas apraktijusi par eepreezingeschhanu teem brahleem un wiſahm draudsehm par sirds stiprinashanu. Schini grahamatâ lasam: „Kam tad nebija ja-brihnahs pahr to afins leezineeku pastahwibu, pahr winu pazeetibu un mihlestibu us to Kungu? Ar pahtagahn fchausti, kamehr gala no kauleem krita, tee tomehr palika pastahwigi. Kas tos redseja, tee wa-deja un raudaja, — bet wini paſchi ar tahdu ſpehku bija apbru-noti, ka nekahdas schehloſchanahs jeb fahyju ſkanas pahr winu luhpahm nenahza. Kas bija noteefati, ka ſwehreem tiftu mesti preeſchâ, teem papreeſch bija breesmigas fahpes jazeefch. Teeſas fungi tos ſpihdsinaja ar wiſadahm molahm, zeredami, ka tee, ilgaki fahpes zeedami, pehdigi sawu Kungu aisleegs. Thpaſchi ſtarp ſcheem afins leezineekem kahds ſkaſts jauneklis top peeminechts, Germanikus wahrdâ, kas wahjuč tizibâ ar sawu pastahwibu un droſchibu ſtipri-naja. Niknu ſwehru preeſchâ ſtahwedams, wiſch wiſu azis us few wilka. Teeſas fungi gaz winu dauds no puhelejahs, to peerunadams, no Deewa atkahptees, un pamahzidams, tak sawu jaunibu ap-domahrt un lihdszeetibu ar few paſchu just; bet ſhos lahdinaſchanas wahrdus ne-eeweherodams, wiſch kahdu ſwehru pret fewim kaitinaja, ka tiftu netaiſnibai un bresmibai ahtraki atrauts. — Wiſi laudis, pahr wina droſchibu iſbihdamees, fauza: Most ar ſcheem besdeewi-geem, — atwedeet Polikarpu ſchurp! Schis godbihjigais apuſtula Zahna mahzelis negribeja, ka uſtizigs gans, sawu galamu pulku atſtaht, — bet drangi winu ſpeefin ſpeeda, us kahdu tahlaku miſchu behgt, lai ſaweeem waijatajeem nekristu rokâs. Draugu luhg-ſchanu beidsot wiſch paklauſija; bet ari tur tas nepalika apſlehpits. Trihs deenas preeſch sawas apzeetinaschanas wiſch ſapni redseja, ka wina galwas iſhenis ſtahweja pilnâs leefmâs. Man buhs ar uguni tapt fadedsinatam, — tahdas bija wina domas pahr ſcho ſapni. Wehl reis wiſch lahwahs peerunatees, us zitu muſchu behgt, lai ſaweeem eenaidneekem, kas us wina gluhejna, atrautos, — bet pehdigi tas tak krita winu rokâs. Ar preezigu waigu un ſhos wahrdus fazidams: „ta Kunga prahs lai noteek“, wiſch ſaweeem kehrageem gahja pretim. Wina godbihjigais iſſkats darija us teem dſiſu ee-ſpaidu. Waj tad ta bija jaſteidsahs, — tee zits us zitu ſazija, — tahud ſirmgalwi, ka ſcho, guhſtiht? Polikarpus teem lika chdeenu un dſehreenu dot, un iſluhdsahs preeſch fewim ſtundas laiku. Wehl reis wiſch wehlejahs, bes kaweschanas Deewu luht un ſtiprinatees. Wiſch luhdſa ſkali un til ſirſnigi, ka wiſu ſirdis, kas wina dſirdeja, tika aigrahbtas, un weens pehz otrā gauschi noscheljoja, ka bija iſgahjuſchi tahud deewabihjigu ſirmgalwi kert. Tee zehla winu us chſeli un ſeſtdeena preeſch Leeldeenas ſwehtkeem eeweda vilſehtâ. — Bekâ winam fastapa polizejas uſraugs Grodus, kas ar sawu tehwu fehdeja ratos. Polikarpus abeem bija labi paſhſtams, un lai gan pagani buhdami, tee uchma ſirmgalwi pee fewim ratos, lai tas weeglaki sawu mehrki ſafneegtu. Kopâ braukdam, tee nu ſahka winu peeru-naht, lai teeſas preeſchâ sawu tizibu aisleegtu. Waj tas kahds

Semkopiba un saimneeziba.

Kahdā wihsē daschadi tahrpi zelahs zilweku un
lopu eekschās.

No otrahs schikras tahrpeem (Acanthocephala, Kratzwürmer) sché dauds nerunafim; jo wini dsihwé mas eewehejami. Weena sorte no wineem, misu tahrpi, kas pehdu gari un tik resni, ká sofu spalwa, atronahs zuhku sarnás. Schee eerök sawu, ar dseloneem heeschi ap-brunoto galwu it stipri sarnu eekschpusé, tà ká sarnahm daschu reis zaurums isplihst, ja tahrpus no winahm grib atraut. Bet tomehr wini zuhlahm nekahdas skahdes nedara.

Apluhkofim nu tos tahrpus, kurus par bantes tahrpeem nofauz. Schee isschirahs no apakajeem tahrpeem (Nematoidea, Rundwürmer) ikkatrā wihsé, tà zaur fawu ahrigu isskatah, kà zaur eekschligu eerikteschanu. Tee ir dsihwneeki, kas, kà jau winu wahrds it rüktigi apsihmè, isskatahhs kà bante, kura weenâ galâ platala, otrâ schauraka. Bantes tahrpa galwas gals ir tas schaurakais, un isskatahhs wairak pehz pawedeena, nekâ pehz bantes. Paschâ galâ ir mass pampums, kas isskatahhs kà knope, un schis ir bantes tahrpa galwa. Tahrps pats ir zaur schkehrsü robineem weenadâs dalâs jeb lozekkös pehz fahrtas cedalihts. Scho tahrpu galwas ir tâpat daschadas, kà winu flatas. Leels pulks no wineem dsihwo wifadu lopu sarnâs, eeksch siwilim, putneem, un ari eeksch muhsu mahju lopeem, ihpaschi eeksch funcem un fakem. Uri pee zilwekeem ir wini atronami, un fewischki ir pee zilwekeem trihs sortes no schiem tahrpeem uscijamas (*Taenia solium*, *Taenia mediocanellata* un *Bothriocephalus latus*). Schihs trihs sortes war it lehti no winu galwahm pascht. Liksim wispirms to bantes tahrpu wehrâ, kas latinisski par *Taenia solium* teek nosaults. Wina galwa ir tik leela, kà kneepadatas galwa, un isskatahhs no wirspufes kà tschetrstuhrigs spilwens, kas us tahrpa kaklu uslikts. Tais tschetrots stuhroß ir tschetri apali zaurumini, kas weegli yakustinajami un kà dehlu suhzamee dseloni isskatahhs. Schee zaurumini eespehj to paschu isdariht, kò suhzamee dseloni jeb radsini, — jo tahrps war ar wineem peekertees. Tad wehl ir tahrpa galwas widû 24 spizigi, it zeeti dseloni, kà ahkischti leelki. kuri

Bantes tahrpam. so *Taenia mediocanellata* nofau. ir tehd
rinki weens pee otrā stahw, un kopā kā ktonis isskatahs. Schee
dselonī ir kustinajami; tahrps winus war eewilkt un isskeep, un
wini der tam preeksch peckerchanahs. — jo tahrps war ar wineem
jarnas eekschpusē eekertees. Kaut gan wisi schee tahrpa rihki til
breefmigi israhdahs, tad tomehr naw jabaidahs, kā bantes tahrps
eespehj jarnas eewainot, jeb tahn kahdas fahpes padariht. — jo dse-
lona galī, ahki, ir masi, un tahs teewahs jarnas, kurās tahrps dñihwo,
ir gandrihs bes wifas juſchanas.

Dantes raiipam, to Tacma medocanenata noʃauz, ir taha
pat galwa ar tschetreem fulzameem zaurumeem, — bet dselonu kona
winam naw.

launums, tee fazija, Leisaru par Deewu fault un winam upureht, kad to daridams fawu dñihwibū glahbī? Papreelsch biskaps ilusti un ne wahrda ne-atbildedams klausijahs, — bet kad tee zeeschaki nehmahs to peerunaht, tad winsch us teem fazija: „Ko nu welti til dauds treezeet, — es jau to nedarischu, ko Juhs grieveet!“ — Manidami, ka wisi winu puhlini par welti, tee leelās dusmās, saimodami un apmehdidami, isgruhda gobbihjigo ūrmalgi is rateem, tà ka winsch fawu kahju eewainoja. Breezigi, it kā nekas winam nebuhtu notizis, winsch fawu zelu gahja taħlak un nonahza drihs pilfeħtā, kura leels trokknis tseħħlaħs, kad ta fina ispaudahs: Polikarpus top eweests! Semes fogis winu fagaidija zirkā; dauds lauschu ap winu stahweja. Semes fogis ari melleja, winu pahrunaht, Kristu aisleegt. „Saudis fawu wezumu!“ tas fazija. „Sweħrè pee leisara un faki: Nost ar teem, kas deewus negodà!“ — Teefcham, nost ar teem, kas Deewu negodà, Polikarpus atbildeja, ar nopeetnu waigu us laudihm skatidamees; pehz tam winsch nopyuhsdamees skatijahs us debefihm. No jauna semes fogis winu skubinaja, Kristu saimot, un apsolija winu tad atlaiß, — bet Polikarpus atbildeja: „86 gadus es winam kalpoju, un winsch man neka launa naw darijis, kā tad es winu waretu saimot, kas ir mans Lehninsch un mans Bejjitajis!“ — Behdigo reis semes fogis winu usaizinaja, pee leisara sweħreht. Polikarpus atteiza: „Kad Tu godu gribi panahkt, mani peerunaht, pee leisara sweħreht, tad man rāhdahs, ka nesini, kas es esmu. Klaufees tad: Es esmu kristigs zilweks!“ — Ar to gala wahrds bija isteikts, un wisa ismellesħana beigta; tomehr semes fogis winu mekleja glahbt, un gribjeja, ka Polikarpus us laudihm runatu, lai tee wina nahwi nepageħretu. Bet Polikarpus tam atbildeja: „Es par fawu peenah-kumu esmu turejis, Lew atbildeht, jo mums ir pawehleħts, ikkatrai no Deewa eżzelta walidħanai peenahkamu godu parahdiht; bet tos es neturu par zeenigeem, winu preekħa taisnotees.“ — „Man im mesha sweħri,“ semes fogis draudeja, un fazija taħlak: „es Lewi ar uguni gan pepsiedišu!“ — Tomer Polikarpus palika uſtizigħ - - - Tà tad teefas fulainim bija ja-issauz: „Polikarpus apleezinajis, ka efot kristigs zilweks!“ — Us to wisi laudis — pagani un Juħdi — ar leelu leelo trakumu bħażwa: Schis ir tas besdeewibas mah-zitajis, kristigu zilweku teħwix, muhsu deewu ispostoja, kas til daudsus ir mahzijis, muhsu deeweem ne-upureht un winu preekħa fawus zelus nelozigt!“ — Tee nu pageħreja, ka laħzis us Polikarpu tiktawla laists, — bet tamdeħt, ka iſlu tħanahs laiks jau bija pagħ-jijs, tas newareja noti. Tad tee weenā balsi kleedsa: „Polikarpus ir jaſadedsina!“ — Ijhä briħdi tee no wiſahm malahm fanfha malku un falxahwa fahrtu. Us fawu luħgħanu, Polikarpus netika wiś, kā ziti, ar nagħlam ppee staba peekalts. „Atstahjeet mani tāpat,“ winsch luħDSA; „tas, kas man speħku dod, leefmas zeest, tas man ari, bes Juħsu peepalihdibas, speħku dos, bes kustexhanahs us fahrtastahwejt!“ — Nokas us muguras fafeetas, tà winsch ppee staba stahweja, kā auns, kas is leela ganama pulka bija isredseħts, Deewam tiktik upureħts par patiħkamu dedsamu upuri, — us debefi skatidamees un Deewu luħgħams. Sahħts tika tuħlit eededsinaħts, — bet taħs leefmas ofins leezineku ne-aiskahra, ap winu rinkli apkahri degħdam, un wina meesa spihdeja kā selts un fudrabs, kas kustex-hanas krahfnī top kħaliex. Kahds no zirkla fulaineem tam iſduha sobini jaur kruhtihm, un afiñi tezeja sem, it kā taħs wifas leefmas gribetu isdseħħst. — Meesha tika faddejnejha. Wisu pehz meħs wina kaulus falafijahm, kas mums bija dahrgaki neka tee wifus dahr-gakee akmeni un fekkistaki neka selts, un tos pagħlabajahm peenah-

Kamā weetā." — Tā tai augščam minetā grahmatā lāfāns. — Draudse wina mirščanas deenu ūineja kā debesīšķigu dīsimščanas deenu. Polikarpus nomira 26. Janvarī 167. gadā.

Mis sehdeja zef'malâ un dedeleja.

Aks sehdeja zel'mala un deedeleja, ta svehtos rakstos teikts, un to paschu ari peedsihwojam daudskahrtigi muhsu deenās. Zilweki mehds nsluhkot noschehlojamo aklo ar tahnahm pat juhtahm, ta redsigo ubagu, kas luhdsahs dahwanas. Ikweens domā, sawu teesu nodarijis, kad allajam spehletajam jeb dseedatajam kahdu dahwanu pasneeds un daschus apmeerinaschanas wahrdus us winu runā. Sianams, roku issteekt un faziht: „Topi redsigs!“ war tikai Deews; bet tadshu zilweki spehj aklo likteni paweglinah.

Muhſu starpā daudz neredsigu. Tahdi lautini zeeſch poſtu un
behdas; winus apſchehlot, kristiga ſchehlfirdiba un mihleſtiba eefpehj.
Mihlo laſitaj', Lew ir diwaſ azis, kas bauda koſcho faules gaiſmu;
nepeemirſti, ka Raditajs winas Lew dewis, lai tu ſlawetu Deewu
un paſiħdſetu tuwakam behdās.

Gan nu daschäas neredsigo skolas jau eerihkotas, kā Rihgā, ahr-
steschanas nodaka Zelgawā, un wehl zitur, — bet tadſchu tas ir
masums. Ko lai tee eefahk, kas tahdās patwersmēs newar eetikt? —
Zik daschs labs no ſchē mineteem noschehlojameem zilwekeem nenopuh-
ſchahs: „Ak Kungs, kaut es waretu redſeht! Ak Kungs, kaut mani
lihdszilwei kribetu preekſch manis ſkatitees!

Laipno lafitaj! Tu warbuht waizasi: Ko tad lai neredsigo labad daru? — Te waru ta atbildeht: Ja fini kahdu neredsigo behrinu, tad ruhpejees, lai winsch teek usnemts — agrâ jaunibâ — neredsigo skolas zenschanahs, glahbt sawus audeksnus no deedeleschanas, un winus til tahlu attihstiht, ismahziht, ka tee zaur paschu puhlinu un strahdaschanu spehtu nopolniht vahrtiku. Ka neredsigi paspehj tikufchi strahdaht, tas jau ir peerahdihts, peedsihwots. Mehs wehl atminamees „Neredsiga Indrika“. Bilwekeem tikai peenahkahs, neredsigajeem amatneekem dot darbu. Ja to negrib dariht, un wina darbu ka neka nosmahde, tad wisa neredsigo ismahzishana ir weltiga; alkais tomehr eekriht postâ un pasuschanâ, un winam jakerahs pee baltâ speeka. Neredsigais nespelj konkureercht ar amatneekem, kam azu gaifschums, un proti tamdeht, ka redsgais war iswehletees un eemahzitees wifadus amatus, kurpreti neredsigais tikai spehj eemanitees — striku wihschanu, kurwju pihschanu, birstu taisfchanu un needru krehslu cepihschanu; bes tam winsch ari eemahzahs kahju noslaukamos un wehl daschus zitus fikuminus pagatawt. Ja redsigam amatneekam ar striku un kurwju taisfchanu neweizahs, tad tas war kertees gruhtâ laikâ pee zita amata; neredsigajam turpreti tad zita neka ne-atleek, ka deedeleht.

Un wehl so! Dew tadſchu ir mahjā bihbele. Par neeka nau-dinu warि to noſirktees preeſch fewis un ſawem behrneem. Aklee turpreti knapi ſpehj dabuht weenu waj otru ewangeliju. Pilna bihbele preeſch aklajeem fastahw is 64 leelahm grahmatahm, un maksā, dahrgahs drukas deht, 50 rublu. Gan nu ari wehl daschas zitas grahmatoſ preeſch neredsigajeem pagatawo, — bet ari tahnaw lehtas. — Wahzijā preeſch kahdeem gadeem neredsigo ſkototaji un neredsigo labwehki dibinaja beedribu, kaſ zenschahs un ruhpejahs par to, ka aklee bauditu iſglihtibu un dabutu waijadſigahs grahma-tas. — Ka buhru ar to pee muum?

Rahds lihds zeetigs kristigas draudses loze kliis.
deka, — un tamdehl semkopjus dsirdam allasch fehrojamees un scheh-
lojamees pahr no sakeem nokrimstajahm ahbelitehm. — Gandrihs
wifur, kur pee mahjahm tikai ween fehtas, sneegs fapuhsts lihds feh-
tas wifum, un tamdehl saki tagad ahbelu dahrds war eetikt bes
jebkahdas lehkschanas pahr fehtu. — Dahrds dascham ahbelites
atrodahs pa dalki sneegä, — tikai sari ween wehl redsami, un tos
tagad saki gluschi noschlebojot. — Pawafar' ahbelitehm waijadsehs
apfahdetos sarus apgreest, un saru galus, kà ari wifas zitas ap-
krimstahs weetas pee pascha zelma aplipinah ar potwasku, waj ap-
smehreht ar fajaukumu no mahleem un goms kepehm. Schis smeh-
rejums, kà peedsihwojumi to peerahdijufchi, pee schahdâ un zitadâ
wihsé apkrimsteem jeb eeskrambateem kozineem ir israhdijees allasch
par loti leetderigu. — Zik esmu redsejis, tad kahds semkopis lizis
no ahbelu dahrda fehtas dsito sneegu atrakt, — laikam lai saki ne-
eeteek dahrda. Redsesim, waj zaur tam ahbelites ari buhs issarga-
tas no minetajeem apkrimtejem.

Sahles, kas atrastas par derigahm pret to, kad lo-peem asinu flimiba.

Nem 4 lotis balsam-sulfura, 2 lotis terpentin-estas un ^{1/2} loti kegel-estas, so war ifkaträ apteekä dabuht, un fajauz tahs. No schihm sahlehm nu jadod: wehrsm us rupjas mäises gabalina 80 pileenu, gowij 70 pileenu, trihs gadu wezam lopam 60 pileenu, diwu gadu wezam lopam 50 pileenu, gada wezam lopam 40 pileenu un jaunakam lopam 20 lishd 30 pileenu. Wehz tam 2 stundu starpä naw nekahdas baribas jadod, — bet tad atkal war seenu jeb zitu fausu baribu dot un dsirdiht. Schihs sahles diwi reis deenä, rihtä un wakarä, dodamas. Kad scho flimibu jau pee laika nomana, tad zitas ahrsteschanas wairs newaijaga; lops buhs no tahm sahlehm we-fels, lai eet ween us ganibu. Bet kad wainu par wehlu eerauga, un mana, ka mihsals jau tumfchi jeb melni farkans, tad tahs pa-schas sahles trihs reis deenä ja-eedod. Weetäss, kur tahda flimiba beeschi atgadahs, waijaga minetahs sahles pa wafaru arweenu tu-reht mahjä.

Ka schujamahs maschinas tihrijamas.

Ja schujamahs maschinas pahraf ar effu nosmehrejuschahs, ap-
putejuschas un zaur to weegli netek, tad janem benzins, un ar to
wainigahs weetas — ar pinseli waj spalwu — ja-eesmehrè. Nu
daschas minutes maschina jagreesch, un pehz tam effotahs weetas ja-
isslauka, kas buhs flaidras. Ja tas notizis, war pa otrahm lah-
gahm maschinu ar effu eesmehrèt. Er

Документы конституционного права. Вып. 3-го марта 1886 г.

Digitized by srujanika@gmail.com

Digitized by srujanika@gmail.com

Digitized by srujanika@gmail.com